

Amsterdam

Duurzaam & Circulair

Tips & Tricks vanuit het programma Koppelkansen

Dat vraagt
Omdenken!

 UNIVERSITEIT
VAN AMSTERDAM

Prof. dr. John Grin (UvA)

 Gemeente
 Amsterdam

 waternet
waterschap amstel gooi en vecht
gemeente amsterdam

Hoe maken we Amsterdam duurzaam en circulair?

- ➔ Waterbestendig
- ➔ Energieneutraal
- ➔ Circulair

Binnen randvoorwaarden

- ➔ Moet passen in schaarse ondergrondse ruimte;
- ➔ Moet betaalbaar zijn voor burgers en bedrijven;
- ➔ Via synergie tussen nutsfuncties.

Omdenken is denken in kansen, waarbij je kijkt naar wat (nu) aanwezig is, en wat je hiermee zou kunnen.

Omdenken is nodig omdat we met onze gangbare manier van denken, doen en organiseren de transitie-opgaven niet kunnen realiseren. Daarom: **Programma Koppelkansen**

Omdenken is een vaardigheid waarin je jezelf elke dag kunt oefenen!

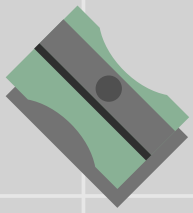

Omdenken begint met taal. Keer alles om.

*Maak van een probleem de bedoeling
Van een fout een goed
Van een crisis een kans
Van een ondanks een dankzij*

*Geen idee wat je wil? Dat is mooi,
dan kun je nog alle kanten op.*

Hoe begin je?

Denk vrij over:

1 Andere vooronderstelling over wat kan:

Andere definitie efficiëntie:

Schaal → synergie

Jaarbudget afdeling → langjarige kosten burgers

2. Andere taakverdeling en regels, b.v.: anders aanbesteden

3. Andere infrastructuur, en pas vooronderstellingen, taakverdeling en regels aan in je denken.

1 Door te werken met toekomstbeelden:

- Andere horizon van verwachtingen
- Behoeften moeten vervuld, maar kan ook op andere dan gangbare manieren
- Door bezwaren om te zetten naar ontwerpcriteria

2 Door te werken met de veranderende omgeving:

- Fossiele tijdperk loopt af
- Wereldhandel verandert
- Economie meer via netwerken.

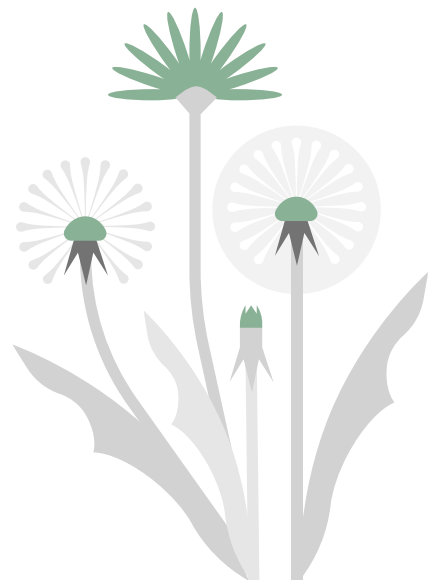
- ➔ **Stel 'vreemde vragen' vanuit (andere) toekomstbeelden**
- ➔ **Formuleer een slim kernidee, en vraag:**
  - Wie, wat is nodig om te realiseren?
  - Wie wordt er, hoe, door geraakt?
  - ... en stel bij, denk opnieuw (itereer)

Voorbeelden

Afval van A, B wordt grondstof C, D, E

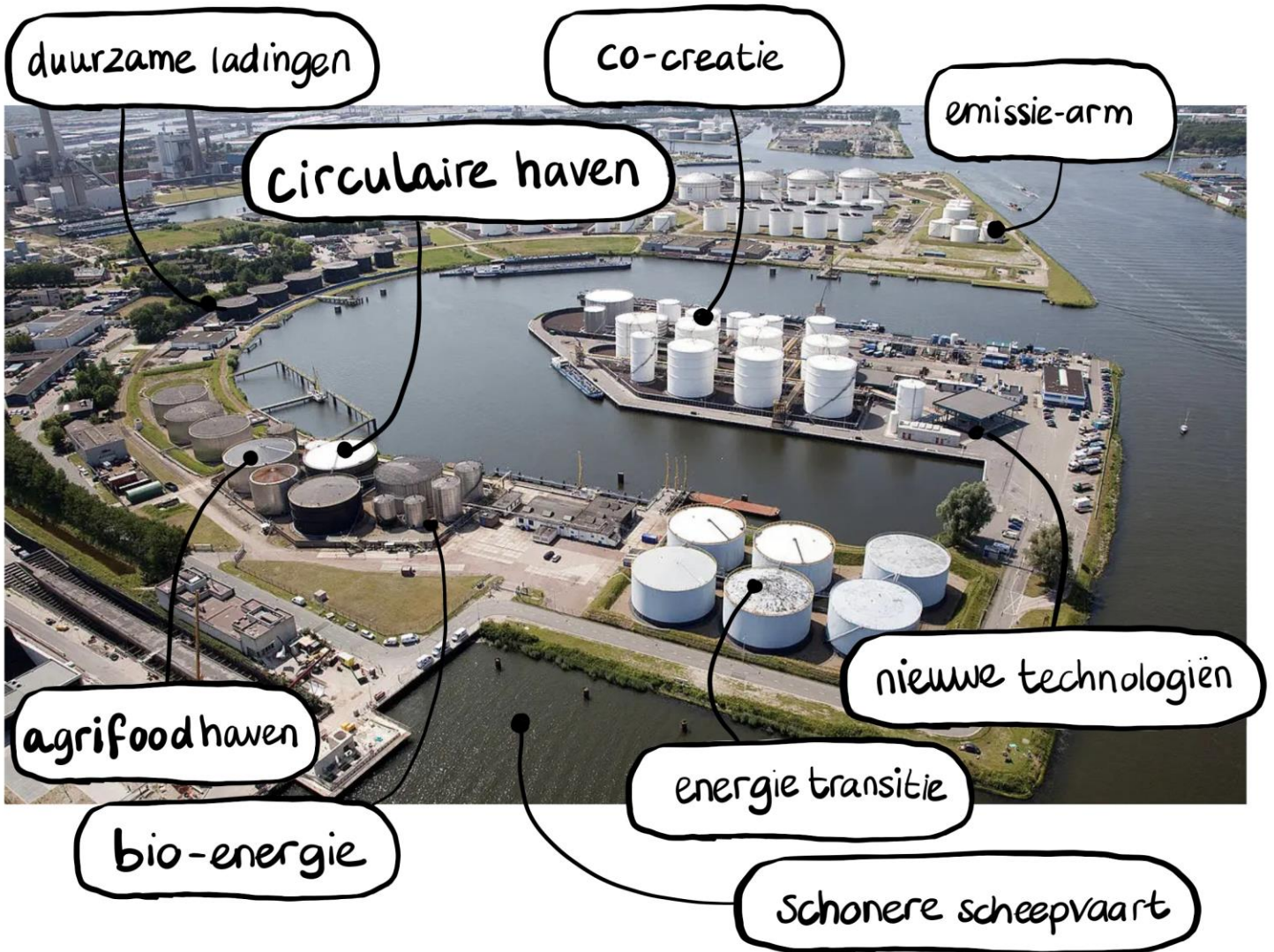
Plug 'n Play infra

Wie beheert die infra?

Voorbeeld: De Haven

- 'Haven als druk op de stad' → 'haven waar Amsterdam trots op is'
- Terminalruimte → terminaltijd
- Energiehaven → agrifoodhaven = circulaire haven

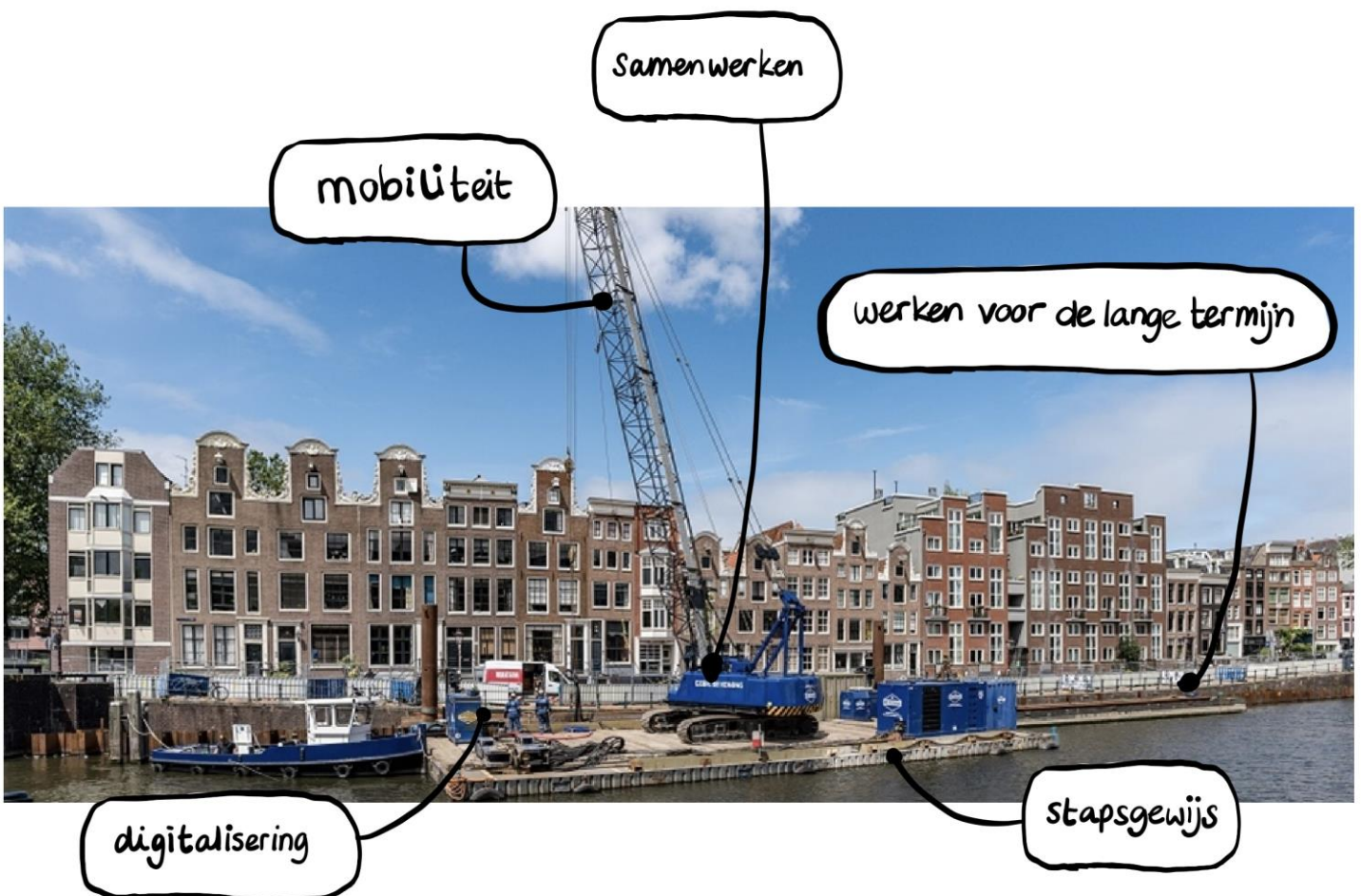
Voorbeeld: De Kademuur

Van vervanging kademuur als opdracht → denken vanuit perspectieven bredere opgave (energie, afval, mobiliteit, digitalisering, etc.)

Van regie op deelbelangen → regie op samenwerking

Van lange termijn (eindbeeld) → wat kunnen we nú al bijdragen aan gracht van de toekomst?

De opgave opsplitsen in stappen, en daarmee ontwikkelruimte scheppen met tijdelijke oplossingen

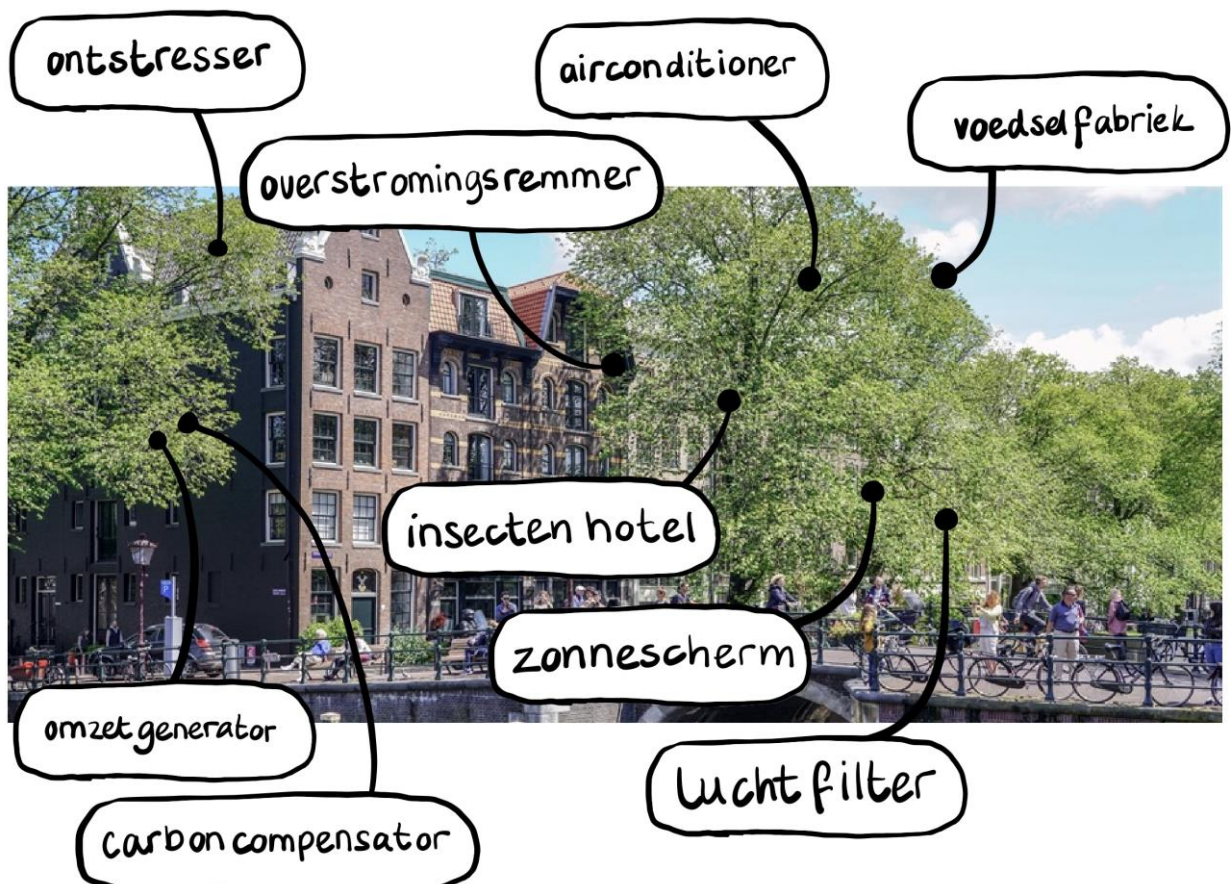

Voorbeeld: Bomen in de stad

Tot op heden is het vaak zo dat assets zoals bomen niet op de gemeentelijke balans staan, hoogstens aan de kostenkant. Om recht te doen aan de maatschappelijke baten van groen (en de maatschappelijke kosten, bij het ontbreken ervan), is het noodzakelijk dat bomen als asset terug te vinden is op zowel de kosten- als de batenkant van de balans. I-Tree is een softwareprogramma dat de waarde van bomen berekent. Diverse gemeenten experimenteren hier inmiddels mee (Rapport Citydeal Openbare Ruimte).

- ➔ Van kostenpost -> meervoudige waarde voor biodiversiteit, gezond leefklimaat voor bewoners en klimaatadaptatie
- ➔ Terugverdientijd van 40-100 jaar; de boom heeft grootste waarde vanaf 40 jaar
- ➔ Groen integraal opnemen in de opdrachtomschrijving

Voorbeeld: Betrokkenheid bewoners

Bedrijven en bewoners als 'lastige klanten' → mecenass van de toekomst

Bewoners, bedrijven en toeristen vertonen géén eenduidig gedrag

Interventies vanuit instituties → wat kunnen (bestaande) bewonersgroepen (zelf) doen?

- Zoek naar synergie in plaats van functionele differentiatie
- Zoek efficiëntie via synergie in plaats van schaal
- Werk van blauwdruk naar specifieke context als uitgangspunt
- Ontwikkel een verdienmodel dat is gedistribueerd in ruimte en tijd
- Verbind urgente opgaven en eindbeeld met elkaar
- Van 'regie gericht op deelbelangen' naar 'regie gericht op samenwerking'
- De gebruiker als klant met meerdere gezichten.

"Leuk, maar uiterst complex"

~~Lessen uit de eerste co-creatie sessie de [9 straatjes](#)~~

